

Бондаренко Алина Владимировна

студентка кафедри ОЗІОД

ННІІБ при СБУ

г. Киев, Украина

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВЗАЄМОДІЇ
ОРГАНІВ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ З ІНШИМИ ДЕРЖАВНИМИ
ОРГАНАМИ, ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА
ГРОМАДСЬКІСТЮ**

Сучасний етап становлення України як правової держави характеризується підвищенням рівня прозорості в діяльності державних органів та їх демократичності, формуванням партнерських відносин між інституціями держави і суб'єктами громадянського суспільства. Ці процеси обумовлюють актуальність удосконалення взаємодії органів виконавчої влади, зокрема органів Служби безпеки України (далі – СБ України) з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування та громадськістю, однак ведеться вона ще недостатньо активно та не цілком відповідає вимогам побудови в Україні правової соціальної держави. Це обумовлено, зокрема, особливостями адміністративно-правового регулювання взаємодії органів Служби безпеки України з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування та громадськими інститутами, що залежить, насамперед, від характеру державних завдань та функцій щодо забезпечення державної безпеки, системи органів, які її забезпечують, їх повноважень, форм і методів професійної діяльності, а також низки інших чинників, серед яких наявність прогалин у нормативно-правових актах, що регламентують питання взаємодії СБ України з громадськістю.

З перших днів створення СБУ в основних принципах своєї діяльності задекларувала прозорість, гласність та безперешкодний доступ до відкритої інформації. В першому розділі роботи з'ясовано та розкрито поняття гласності, проаналізовано правові основи принципу гласності в діяльності СБУ, розглянуто адміністративно-правові засади реалізації цього принципу, охарактеризовано методи використання інформаційного масиву, який створюється з урахуванням громадської думки для вироблення й ухвалення найбільш обґрунтованих та ефективних державних рішень. Зокрема констатовано, що гласність - це відкритість, прозорість, об'єктивність, повнота інформації щодо практичної діяльності органів СБ України. Її принцип ґрунтується на: доступності механізмів управління для громадян; відкритості функціонування органів правопорядку; громадянському контролю, у тому числі й через засоби масової інформації; судовому контролю і контролю прокуратури. У рамках аналізу правових основ принципу гласності в діяльності СБУ детально проаналізовано соціально-правові та спеціально-правові принципи права. Велику увагу приділено діяльності органів Служби безпеки України з питань розгляду та вирішення звернень громадян, як одного з головних критеріїв ефективності взаємодії з громадськістю, та довіри населення до СБ України. Встановлено, що законодавче регулювання цих питань недостатнє, оскільки є великою, нечіткою і погано прогнозованою «сірою зоною» відомостей, яким надається не визначений жодним законом гриф «для службового користування» (ДСК) і які є конфіденційною інформацією, що є власністю держави. Це поняття визначено в статті 30 Закону «Про інформацію» не зовсім коректно.

І все ж, акцентується в роботі, особливістю діяльності спеціальних служб в той же час є те, що вона не може бути настільки ж прозорою, наскільки прозора діяльність інших органів державної влади і що реалізація принципу гласності часто входить у протиріччя з потребою дотримуватися режиму таємності щодо оперативної інформації та відомостей, пов'язаних з участю посадових осіб та громадян у кримінальному процесі. В умовах суспільних змін необхідно визначити чіткі межі режиму таємності,

конфіденційності, усе, що за законом не може бути таємним, повинно стати відкритим, бути об'єктом уваги суспільства та засобів масової інформації. Будучи погано поінформованим, суспільство не спроможне змусити уряд виправляти помилки. У такому випадку держава може бути сильною завдяки своїм силовим структурам, але не творчої активності своїх громадян. Характерно, що всі бідні суспільства є закритими, а всі відкриті суспільства багаті.

В роботі зазначається, що система адміністративно-правових засад взаємодії органів СБУ з структурами громадянського суспільства реалізується через функціонування інституту управління, який охоплює такі складові: 1) суб'єктів управління, тобто органи, що виконують завдання та функції із охорони та захисту людини, суспільства і держави від внутрішніх загроз, які є наслідком вчинення правопорушень; 2) об'єкти управління, тобто сфери та галузі суспільного життя, що перебувають під організуючим впливом суб'єктів управління; 3) управлінську діяльність (процес), тобто певні суспільні відносини, через які реалізуються численні прямі та зворотні зв'язки між суб'єктами і об'єктами управління.

До принципів взаємодії органів СБУ з інститутами громадянського суспільства віднесено такі принципи: принципи єдності та цілісності системи, законності, професіоналізму, позапартійності, гуманізму, гласності, демократизму, взаємодії з трудовими колективами, громадськими організаціями й населенням. З'ясовано зміст кожного із зазначених принципів та особливості його вираження у сфері забезпечення внутрішньої безпеки держави. Розглянуто та проаналізовано адміністративно-правові норми, їх види та класифікацію, сутність і види адміністративно-правових відносин, джерела адміністративного права та особливості нормотворчої діяльності СБ України.

Існує потреба законодавчо врегулювати всю сукупність питань державної політики у сфері забезпечення державної безпеки, наприклад у Законі «Про державну безпеку України». Це сприятиме вдосконаленню загальної системи забезпечення державної безпеки, дозволить більш

предметно окреслити функції, завдання і повноваження Служби безпеки, яка сьогодні, відповідно до чинного законодавства, є єдиним органом державної влади, що забезпечує державну безпеку України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Декларація про державний суверенітет України [Текст]: Декларація Верховної Ради УРСР від 16 липня 1990 року № 55-ХІІ / Відомості Верховної Ради УРСР. — 1990. — № 31. — Ст. 429.
2. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування засобами масової інформації [Текст] : зі змінами та доповненнями : закон України від 23 вересня 1997 року № 539/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 49. — Ст. 229.
3. Денисюк С.Ф. Громадський контроль як гарантія законності у адміністративній діяльності правоохоронних органів в Україні [Текст] : монографія / С.Ф. Денисюк. — Х. : ТД «Золота миля», 2010. - 368 с.
4. Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави [Текст] : зі змінами та доповненнями : закон України від 19 червня 2003 року № 975-ІV / Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 46. — Ст. 366.
5. Про інформацію [Текст] : зі змінами та доповненнями : закон України від 02 жовтня 1992 року № 2657-ХІІ / Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 48. — Ст. 650.
6. Про інформаційні агентства [Текст]: зі змінами та доповненнями : закон України від 28 лютого 1995 року № 74/95-ВР / Відомості Верховної Ради України. — 1993. - № 1. - Ст. 1.
7. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні [Текст] : зі змінами та доповненнями : закон України від 16 листопада 1992 року № 2782-ХІІ / Відомості Верховної Ради України. — 1993. - № 1. - Ст. 1.